

ЗНАЧИМІСТЬ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ У ПІДВИЩЕНІ ЕФЕКТИВНОСТІ РОБОТИ ПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Рожелюк В.М., кандидат економічних наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту в агропромисловому виробництві, Тернопільська академія народного господарства

Дано загальну характеристику принципів та методів формування облікової політики переробних підприємств в умовах ринку, обґрунтовано актуальність змін в обліку та звітності з метою наближення їх до МСБО, що в кінцевому підсумку сприяє формуванню в Україні сприятливого інвестиційного клімату в агропромисловому виробництві.

Головним критерієм визначення фінансового стану підприємства, а також вирішення поточних та перспективних проблем є наявність повної та достовірної інформації про результати його фінансово-господарської діяльності. При формуванні такої інформації використовуються дані фінансової звітності, яка формується за певними правилами, вимогами та нормами. Такі дані можна одержати з допомогою чіткої організації бухгалтерського обліку та своєчасно сформованої облікової політики.

З часу реформування національної системи обліку та звітності питання облікової політики досліджувались у працях вчених економістів Бутинця Ф.Ф., Малюги Н.М., Пушкаря М.С., Сошко В.В., Голова С.Ф., Пархоменко В.М. та інших вітчизняних вчених-економістів. Проте розкриття методичного та організаційного аспекту формування облікової політики переробних підприємств вимагає більшої уваги.

Аналіз вітчизняної нормативно-правової бази дає змогу визначити облікову політику, як сукупність принципів, методів та процедур, що використовуються підприємством для організації обліку та складання і подання фінансової звітності.

Основна мета облікової політики – забезпечити одержання достовірної інформації про майновий і фінансовий стан підприємства, результати його діяльності, необхідні всіх користувачів фінансової звітності з метою прийняття ефективних управлінських рішень, забезпечення порівнянності звітних показників за різними звітними періодами.

Досягнення поставленої мети можливе при виконанні таких завдань:

➤ вибір принципів та методів побудови системи обліку на переробних підприємствах;

➤ визначення способів організації і ведення бухгалтерського обліку;

➤ дотримання регламентованих нормативно-правових актів, національних положень, методичних рекомендацій та технологічних особливостей переробної галузі;

➤ забезпечення можливостей вибору досліджуваними підприємствами методів нарахування амортизації, конкретних способів оцінки активів, зобов'язань, калькуляцій, складу бухгалтерських рахунків та інше.

Виконання поставлених завдань можливе за умови дослідження аспектів облікової політики за різними рівнями.

Незважаючи на широке коло інтересів, які відображає облікова політика, її формування залежить в першу чергу від держави, яка визначає загальні принципи і правила обліку. На державному рівні облікова політика формується через урядові структури та формується у вигляді нормативно-правових актів з питань обліку, аналізу та аудиту.

За другим рівнем доцільно буде взяти економічні суб'єкти господарювання. На рівні економічних суб'єктів господарювання відбувається формування облікової політики за альтернативними варіантами ведення обліку та облікових процедур вибору

конкретних способів оцінки, калькуляції, формування робочого плану рахунків та методів нарахування амортизації.

Тому державна облікова політика – це визначення основних принципів і критеріїв, які використовуються при веденні обліку та складанні звітності, а на рівні підприємства – це обрана ним система облікових заходів, які спрямовані на досягнення поставлених ним мети і завдань.

При вивченні облікової політики вищевказаних рівнів необхідно виділяти два основних аспекти її формування:

- методичний;
- організаційний.

Методичний аспект визначає варіанти відображення в обліку інформації про операційну, фінансову та інвестиційну діяльність, виходячи з альтернативних способів і прийомів. Технічно це відбувається шляхом відображення одних і тих же господарських фактів за різними оцінками і бухгалтерськими записами.

Організаційний аспект визначає форми ведення та організації бухгалтерського обліку господарюючими суб'єктами. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві залежить від багатьох факторів: форми власності, організаційно-правової форми, характеру технології та обсягу діяльності, чисельності персоналу, структури управління.

Згідно із Законом України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні” підприємству надана можливість самостійно обирати одну із чотирьох форм організації бухгалтерського обліку:

- введення до штату підприємства головного бухгалтера або створення бухгалтерської служби на чолі з головним бухгалтером;
- користування послугами спеціаліста з бухгалтерського обліку, зареєстрованого як підприємець без створення юридичної особи;
- ведення бухгалтерського обліку на договірних засадах централізованою бухгалтерією або аудиторською фірмою;
- самостійне ведення бухгалтерського обліку та складання звітності власником або керівником підприємства.

Документальне оформлення методичного та організаційного аспектів облікової політики переробного підприємства здійснюється у вигляді Наказу про облікову політику, який після його затвердження, набуває статусу юридичного документу.

При формуванні даного документу слід висвітлювати наступну інформацію:

Загальні положення, які включають відомості про державну реєстрацію, форму власності, організаційно-правову форму, види діяльності та інші дані;

Організація і ведення бухгалтерського обліку, які забезпечують відображення господарських операцій згідно з П(С)БО і Новим планом рахунків;

Організація податкового обліку.

Така структура Наказу про облікову політику підтверджує достовірність, надійність та повноту інформаційного забезпечення діяльності переробних підприємств.

Отже, успішне управління переробними підприємствами в ринковому середовищі залежить від фінансової, виробничої, маркетингової, і звичайно, облікової політики, яка повинна розглядатися, в єдиній системі управління господарським суб'єктом і переслідувати загальну мету – одержання максимального ефекту від діяльності переробного підприємства.

Структура аспектів облікової політики зображена на рис. 1.

Рис. 1. Структура аспектів облікової політики переробного підприємства

Список літератури

1. Бутинець Ф.Ф., Малюга Н.М. Бухгалтерський облік: облікова політика і план рахунків, стандарти і кореспонденція рахунків, звітність. Навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів спец. 7.050106 "Облік і аудит". – Житомир. – ПП "Рута", 2001. – 512 с.
2. Бухгалтерський облік та фінансова звітність України: Навчально-практичний посібник / Під ред. С.Ф. Голова. – Дніпропетровськ. ТОВ "Баланс-Клуб", 2001. – 832 с.
3. Закон України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" від 16.07.1999 р. № 996-XIV.
4. Пушкар М.С. Тенденції та закономірності розвитку бухгалтерського обліку в Україні (теоретико-методологічні аспекти). Монографія. – Тернопіль: "Економічна думка", 1999. – 423 с.